

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3248/2023. (VI. 9.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság az Egrei Törvényszék 2.Bf.102/2018/44. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Morvai Attila ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján kérte az Egrei Járásbíróság 12.B.22/2015/84. számú ítélete és az Egrei Törvényszék 2.Bf.102/2018/44. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozót az Egrei Járásbíróság 2017. november 20-án kihirdetett 12.B.22/2015/84. számú ítéletével folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette, valamint folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását két év próbaidőre felfüggesztette. Az elsőfokú döntés ellen az indítványozó fellebbezést jelentett be. Az Egrei Törvényszék mint másodfokú bíróság 2020. szeptember 22-én kihirdetett 2.Bf.102/2018/44. számú ítéletével a bűnösség megállapítása és a büntetés vonatkozásában helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján kéri a az Egrei Járásbíróság 12.B.22/2015/84. számú ítélete és az Egrei Törvényszék 2.Bf.102/2018/44. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [4] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a bíróságok nem vizsgálták meg az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) megfogalmazott alkotmányos követelményre, miszerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezik.
- [5] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog sérelmére hivatkozik azzal összefüggésben, hogy a bíróságok az ítéletüket elsősorban a titkos információgyűjtés során beszerzett adatokra alapozták, azonban annak hanganyaga soha nem lett beszerezve a bírósági eljárás során, így a bíróságok annak leiratára alapították döntésüket. Hivatkozott továbbá arra, hogy a bíróság nem tette lehetővé az indítványozó számára, hogy a titkos információgyűjtés hanganyagát birtokolhassa és/vagy megismerhesse, így nem volt lehetősége arra, hogy kifejthesse az azzal kapcsolatos védekezését. Az indítványozó álláspontja szerint sérült a fegyverek egyenlőségének elve is, mert a nyomozó hatóság és az ügyészség a vádlottakkal ellentétben megismerhette a titkos információgyűjtés hanganyagát, és az alapján véleményt tudott formálni a felmerülő tény- és jogkérdésekben. Az indítványozó hangsúlyozza, hogy nem a bizonyítékok értékelését, és mérlegelését támadja, hanem azt az eljárási körülményt, amely jelentősen meghatározta a bűnösség kérdésben történő döntéshozatalt.

II.

- [6] 1. Az Alaptörvény alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXVIII. cikk (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.”

- [7] 2. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) indítvánnyal érintett rendelkezései:

„206/A. § (1) A bűnüldözési célból folytatott bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban akkor használható fel, ha

a) a titkos adatszerzés engedélyezésének e törvényben meghatározott feltételei (201. §) a bizonyítani kívánt bűncselekmény tekintetében fennállnak,

b) a büntetőeljárásban felhasználni kívánt információ megszerzését követően a titkos információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett.

[...]

(6) A bírói, illetőleg az igazságügyért felelős miniszter engedélyéhez kötött titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítási eszközként történő felhasználását az (1)–(5) bekezdésben meghatározott feltételek fennállása esetén a nyomozás elrendelését követően az ügyész indítványozhatja. Az indítvánnyal a nyomozási bíró határoz.

(7) A bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés tényét a megyei (fővárosi) bíróság elnöke igazolja. Az igazolás tartalmazza a bíróság megjelölését, az engedéllyel érintett ügy számát és tárgyát, az érintett személy nevét, a titkos információgyűjtés engedélyezésére irányuló előterjesztés, illetőleg az engedély kereteit.”

- [8] 3. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) indítvánnyal érintett rendelkezése:

„104. § (1) A bíróság előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha a szabadságvesztés végrehajtását a 89. § alapján felfüggeszti, és az elítélt a mentesítésre érdemes.

III.

- [9] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósága feltételeinek vizsgálatakor az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt megvizsgálta, teljesültek-e az indítvány befogadhatóságának az Abtv.-ben meghatározott feltételei.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdései], a támadott bírói döntést, tartalmaz a bírói döntés alaptörvényellenességére vonatkozó okfejtést, valamint rögzíti a kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére.

- [12] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így bármelyik kimerítése önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását, jelen ügy befogadását azonban mindkét szempont alátámasztotta.
- [13] Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés annak vizsgálata, hogy a bíróság eleget tett-e az Abh.-ban foglalt alkotmányos követelménynek, azaz vizsgálta-e az ítélet meghozatalakor a szabadságvesztés felfüggesztése esetén az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vethet fel a védelemhez való joggal összefüggésben a titkos információgyűjtés során készült hanganyag megismerhetőségének a kérdése, mivel a bíróság a büntetőjogi felelősség megállapítását döntően a titkos információgyűjtés során nyert információkra alapozta.
- [14] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa az alkotmányjogi panaszt 2021. október 19-én befogadta.

IV.

- [15] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [16] 1. Az Alkotmánybíróság először az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő indítványi elemet vizsgálta meg. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a bíróság a felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásakor nem vizsgálta az előzetes mentesítés lehetőségét. Az indítványozó hivatkozott az Abh.-ra, amelyben a testület az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményként rögzítette, hogy a bíróságnak a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálnia kell az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét és arról az ítéletben rendelkeznie kell.
- [17] Az Alkotmánybíróság előjáróban utal arra, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog esetében minden esetben tartalmi vizsgálatot folytat, így elemzi a jogszabályi környezetet és a bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását és mindezek alapján von le következtetéseket az adott esetben megállapítható alapjogsérelemre {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [17]; 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [18] A büntető igazságszolgáltatás alkotmányos garanciarendszerét az Alaptörvény XXVIII. cikke rögzíti. A tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját az Alkotmánybíróság elvi jelentőséggel először a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze. A tisztességes eljárás (*fair trial*) az Alkotmánybíróság ezen döntésében kimunkált alkotmányos mérce szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.]
- [19] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ezért az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt részjogosítványokat, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[...] a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]} Az Alkotmánybíróság jogköre nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan – vélt vagy valós – jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3113/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányos mérce azt kívánja meg, hogy az eljárás összességében feleljen meg a tisztességes eljárás követelményeinek.

- [20] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban kiemelte, hogy az előzetes bírósági mentesítés tárgyában a döntést a büntetőjogi felelősség kérdéséről döntő bíróság hozza meg. További fontos feltétel, hogy a döntéshozatalnak egy időre kell esnie az ítélethozattal, mert az elítélt előzetes mentesítésben részesítése az ítélet jogerőre emelkedését követően fogalmilag kizárt (Indokolás [59]). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az előzetes bírósági mentesítésre vonatkozó konkrét jogszabályi rendelkezések megteremtik a bírói jogvédelem lehetőségét (Indokolás [66]), azonban a jogalkalmazási bizonytalanságok miatt szükséges volt az alkotmányos követelmény kimondása a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben. A legfőbb jogalkalmazási jogbizonytalanságnak a testület azt tekintette, hogy nem lehet megállapítani, hogy az előzetes bírósági mentesítés tárgyában a bírói döntéshozatalt a büntetőeljárás mely alanyai jogosultak a terhelt érdekében kezdeményezni. Hasonló módon nem tartalmaz iránymutatást a törvényi szabályozás azzal összefüggésben, hogy az igénynek mikor lehet érvényt szerezni. Az viszont egyértelműen megállapítható, hogy előzetes bírósági mentesítés megalkotásakor a jogalkotó lehetőséget teremtett arra, hogy a felfüggesztett szabadságvesztéssel sújtott elítéltek maguk kezdeményezzék a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesülésüket (Indokolás [66]).
- [21] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy iratainak vizsgálata alapján megállapítja, hogy az Egri Járásbíróság 2017. november 20-án kelt 12.B.22/2015/84. számú elsőfokú ítélete, valamint az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság 2020. szeptember 22-én meghozott ítélete nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy a bíróságok vizsgálták volna az indítványozó vonatkozásában kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazásakor az előzetes mentesítés lehetőségét. Az alkotmányos követelmény értelmében a bíróságoknak hivatalból kell vizsgálniuk az előzetes mentesítés lehetőségét, azonban ez nem jelenti azt, hogy az indítványozó a bírósági eljárás során, jelen esetben az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben ne hivatkozhatott volna az alkotmányos követelményben foglaltakra. Ahogyan az Alkotmánybíróság az Abh.-ban is rögzítette, abban a kérdésben a bírói gyakorlat is egyértelmű, az jogalkotó az előzetes bírósági mentesítés szabályaival a felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt elítéltek számára kívánta biztosítani azt a lehetőséget, hogy azt kérjék (Indokolás [66]). A másodfokú bírósági tárgyalási jegyzőkönyvekből megállapítható, hogy az indítványozó és védője a fellebbezésben elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért fellebbezett, nem hivatkoztak azonban arra, hogy a bíróságnak vizsgálnia kellene a hivatkozott alkotmánybírósági határozat értelmében az előzetes mentesítés lehetőségét. Bár a bírói döntések indokolásában nem található egyértelmű utalás arra vonatkozóan, hogy vizsgálták volna az előzetes mentesítés lehetőségét, az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az ügy minden körülményét figyelembe véve – különös tekintettel arra, hogy az indítványozó nem kezdeményezte az előzetes bírósági mentesítést, továbbá már azóta mentesült is a büntetett előlélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól – nem állapítható meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza annak fontosságát is, hogy az előzetes mentesítés lehetőségének a vizsgálatára első sorban az eljáró bíróságok rendelkeznek a megfelelő jogi eszközökkel.
- [22] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó alkotmányjogi panasz indítványt elutasította.
- [23] 2. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való joggal és az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való joggal összefüggő indítványi elemmel kapcsolatban a következőket állapította meg. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt kifogásolta, hogy a bíróságok nem biztosították az indítványozó számára a titkos információgyűjtés hanganyagának teljes megismerését. Az indítványozó álláspontja szerint a védelemhez való joga csak formálisan érvényesült, a bíróságok nem biztosították a hatékony védekezéshez való jogot. Hivatkozott továbbá a fegyverek egyenlőségének sérelmére is.
- [24] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a jogállami büntetőeljárásnak korlátozhatatlan minősége az eljárás tisztességes volta, amelynek lényeges eleme a terhelt védelemhez való jogának érvényesülése” {21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [71]}. Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog alkotmányos tartalmát a következőként határozta meg: „a védelemhez fűződő jog az alkotmányos büntetőeljárás jog egyik olyan alapelve, amely a büntetőeljárás valamennyi szakaszában számtalan különböző részletszabályban érhető tetten. Az Alkotmánybíróság a 25/1991. (V. 18.) AB határozatában ezt úgy fogalmazta meg, hogy »[a] védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárás alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet. A védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy azon jogaiban, illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtthesse, az igénnyel szembeni érveit felhozhasssa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse, továbbá védő segítségét vehesse

igénybe. A védelemhez való jog tartalmát képezik a védő azon eljárási jogosítványai, illetve a hatóságok azon kötelezettségei, amelyek részéről a védelem ellátását lehetővé teszik.» (ABH 1991, 414, 415)” {8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]}

- [25] A fegyverek egyenlőségének elve az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatában a tisztességes bírósági eljárásról való jog egyik részjogosultságaként részesül alkotmányos védelemben és „a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen.” {Lásd: 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95–96; 209/B/2003. AB határozat, ABH 2008, 1926, 1938; 166/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 545, 563; 3231/2013. (XII. 21.) AB határozat, Indokolás [28]; 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [97]–[98]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 3265/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [31]; 8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [63]; 3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [107]; 3089/2015. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [114]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]; 10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]; 3305/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [28]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [59]–[60]; 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [20]} A fegyverek egyenlősége elvének megfelelő érvényesülésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábban leszögezte azt is, hogy annak elengedhetetlen feltétele, hogy a vád, illetve a védelem és terhelt ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhesse meg az ügyben releváns adatokat {lásd: 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95–96; 209/B/2003. AB határozat, ABH 2008, 1926, 1938; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [61]; 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [26] Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban közöltek alapján az állapítható meg, hogy a titkos információgyűjtés során rögzített telefonbeszélgetések hangfelvétele nem csupán a védelem, hanem az eljárás egyik szereplője számára sem állt rendelkezésre, azaz nem volt megismerhető a bírósági eljárás során. Erre tekintettel a fegyverek egyenlőségének sérelme nem állapítható meg.
- [27] Az alkotmányjogi panaszból nem derül ki és arra vonatkozóan sincs semmilyen adat, hogy az eljárás korábbi szakaszában (így közvetlenül a nyomozás befejezését követően) az indítványozónak volt-e lehetősége és ha igen, kívánt-e élni a hangfelvételek meghallgatásának a lehetőségével. A bírósági döntésekből az derül ki, hogy az indítványozó sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem indítványozta a lehallgatási anyagok eredetiben történő beszerzését. Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott a titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban történő felhasználhatóságának kérdésével [pl. a 2/2007. (I. 24.) AB határozat, legutóbb: 3291/2021. (VII. 22.) AB határozat]. Ezen határozatok is kiemelték azt a fontos garanciális szabályt, amely szerint sem a titkos információgyűjtést engedélyező, sem pedig az ügyet tárgyaló bíró nem kapja meg a titkos információgyűjtésre vonatkozó előzményi iratokat. A titkos információgyűjtés eredményének felhasználásáról döntő bíró sem ismeri feltétlenül az összes releváns iratot. Az eljáró bíróságok (a titkos információgyűjtést engedélyező, az eredmény felhasználásáról döntő, valamint az ügyet tárgyaló bíró) a jogszabályok alapján döntenek, dönthetnek arról, hogy mit kívánnak az eljárás részévé tenni és azt hogyan értékelik. Erre tekintettel megállapítható, hogy az, hogy a titkos információgyűjtés eredménye nem feltétlenül használható fel teljes terjedelmében a büntetőeljárás során, nem alkotmányossági kérdés.
- [28] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen indokolta, hogy a titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználhatósága a jogszabályoknak megfelelően történt. A bíróság álláspontja szerint a titkos információgyűjtés adatai felhasználhatóak voltak, az engedély az érintett vádlottakra – köztük az indítványozóra is – vonatkozott. A másodfokú bíróság egy másik terhelt védőjének az indítványára reagálva fejtette ki, hogy miért nem tartja szükségesnek a lehallgatási anyagok eredetiben történő beszerzését. A másodfokú bíróság hivatkozott arra, hogy a nyomozási bírói határozat is a kivonatok felhasználhatóságáról döntött, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy azok alapján a lehallgatott beszélgetéseket értékelni lehessen. A bíróságok részletesen kifejtették, hogy álláspontjuk szerint miért nem indokolt a teljes hanganyag felhasználása a büntetőeljárásban. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a konkrét bizonyítékok felhasználásának jogszerűségi értékelése az eljáró bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság e tekintetben a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban foglalt gyakorlata alapján csak a felett örködik, hogy a bíróságok felismerjék az ügy alapjogi vonatkozásait és e felismerést követően az érintett alapjog tartalmát megfelelően érvényre juttassák az alkalmazott jogszabályok értelmezése során.
- [29] Az Alkotmánybíróság szerint a védelemhez való joggal összefüggésben kiemelő a bizonyítékokhoz történő indítványozói hozzáférés, ekként arra vonatkozóan nyilatkozatok megtétele, észrevételezés, illetve azokkal

összefüggésben a bizonyítási indítványok tételének joga. Az iratbetekintés a védelemhez való jog gyakorlásának előfeltétele, hiszen ennek hiányában a nyilatkozattétel, észrevételezés, illetve a bizonyítási indítványok megtételének joga is kiüresedik. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy vonatkozásában megállapította, hogy a titkos információgyűjtésből származó azon információk, amelyek a büntetőeljárásban felhasználhatóak voltak, az indítványozó rendelkezésére álltak, azokat ismerte, azzal kapcsolat élethetett indítványozási és észrevételezési jogával. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésével összhangban biztosították az indítványozó számára a büntetőeljárásból származó bizonyítékok megismerését és ezzel összefüggésben a védelemhez való jogának gyakorlását.

- [30] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése alapján az Egri Törvényszék 2.Bf.102/201/44. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [31] A határozatot támogatom, de eltérő indokolással.

- [32] 1. Az előzetes mentesítés tekintetében az indítvány teljesítésének útjában áll az, hogy az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslatot. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében ugyanis az előzetes mentesítés vizsgálatának elmaradását nem hiányolta. Ha a jogorvoslat jogával e tekintetben is élt volna, akkor a másodfokú bíróság már a fellebbezés elbírálása keretében foglalkozott volna az előzetes mentesítés lehetőségével, így a másodfokú bíróság ezirányú hivatalbóli eljárásának hiánya fel sem merülhetett volna.

- [33] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése sérelmével összefüggésben, nézetem szerint, a titkos információgyűjtés anyagával kapcsolatosan állított indítványozói sérelem nem tekinthető az indítványozó védelemhez való joga megsértésének, tekintettel arra, hogy ezen hanganyag megismerése elmaradásának kifogásolása nem az indítványozónak, hanem az I. rendű vádlott védekezésének részét képezte.

- [34] Ettől függetlenül nem értek egyet a határozat azon okfejtésével, miszerint „[a]z eljáró bíróságok (a titkos információgyűjtést engedélyező, az eredmény felhasználásáról döntő, valamint az ügyet tárgyaló bíró) a jogszabályok alapján döntenek, dönthetnek arról, hogy mit kívánnak az eljárás részévé tenni és azt hogyan értékelik. Erre tekintettel megállapítható, hogy az, hogy a titkos információgyűjtés eredménye nem feltétlenül használható fel teljes terjedelmében a büntetőeljárás során, nem alkotmányossági kérdés” (Indokolás [27]). Álláspontom szerint ugyanis a hangfelvételek megismerhetőségének megtagadása a védelemhez való jog sérelmét valósítja meg.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/727/2021.

